

פנינים יקרים אמרות טהורות והדרכות ישרות שנשמעו מפי מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א

פרשת בהר בחקתי תשפ"ג

פרשת במדבר תשפ"ג ג'רון כ"ח

השפעות ללומדי התורה ומקיימים מצוותיה

מעשיות שיסופרו שם אחר התפילה, משראה הגר"א קוטלר שחשוב מאוד בעיני חותנו שיבוא עמו, אזי מפני כבוד חותנו והחיוב שנפסק כי חייב אדם בכבוד חמיו, בא הגר"א קוטלר לבתי ראנה, אחר התפילה סיפרו שם כמה עובדות והנהגות הצדיקים, וכיון שהיה ביום ג' חשוך סיפרו אודות הרה"ק מרוזין זיע"א, אשר הוא יומא דהילולא דיליה.

לתקופת הימים כאשר בנה הגר"א קוטלר את ישיבתו וקבל מתלמידיו שיביאו את חבריהם אשר הם בעלי ממון, כדי להחזיק את התורה ולומדיה, אחד התלמידים הפציר בחבירו שהיה ממשפחת ווינרעב שנמנו על חסידי רוזין לבא לכבוד המעמד, והלה טען בפניו כי אין לו שייכות עם יוצאי ליטא, ומה לו ולישיבה דהתם, אך מפני כבוד התורה של הגר"א קוטלר ולומדיה שהיו מהם חביריו, חשב שישתתף בדינר ויתן סכום ממון בהחזקת התורה בישיבה שחבירו לומד שם, כאשר ישבו בעת הדינר שאל הגר"א קוטלר את כל אחי לשמו שם עירו ומהיכן שורשו, וכאשר בא אל הרב ווינרעב הנוכח, שאלו למקור מחצבתו, ואמר לו כי נמנו על חסידי רוזין, נזכר הגר"א מעשה ועשה הלכה, וסיפר לו הסיפור ששמע בבתי ראנה, הרב ווינרעב התרגש מאוד מהסיפור, וחתם על סכום עצום מאוד.

אף שקבל את הישועה עדיין לא בא העת להשתמש בו

ויש להתבונן בהאי מעשה, דהנה הגר"א קוטלר בעת אשר כיבד את חמיו, והשתתף במסיבת מרעים חסידים ואנשי מעשה, קבל מיד את שכרו בעולם הזה, שנודע לו מן הסיפור של הרה"ק מרוזין, אלא שעדיין לא בא העת להשתמש בו כי אם אחר זמן טובא בעת הדינר, וכל השנים עד שיצאה מן הכח אל הפועל עדיין לא ידע משכרו הרב שקבל עבור מצוה זו.

כמו כן הוא אצל הלומד תורה ועוסק בה, כיון שישב ולמד וקיים את המצוות, מיד קבל את כל ההשפעה שנתברך מפי מקור הברכות, אלא שממתנים לבוא היום שבו יוכל להוציא מן הכח אל הפועל, ובאמת ההשפעה הוא כבר בכלל דבר הבא לעולם בפועל ממש, אלא שעדיין לא ראה זאת בחוש, והוא שאמר הכתוב **אם בחקתי תלכו, מיד ונתתי לשון עבר גשמיכם שייצאו אל הפועל בעתם.**

גשמיכם בעתם, וחזינן שיש אנשים המקיימים כל המצוות קלה כבחמורה וכבר עבר קציר כלה קיץ חלף חורף, ועדיין הוא מאותם שנאמר עליהם צדיק ורע לו, ודבר זה יקשה מאוד בשעתו הקשה כאשר מתנצח עם יצרו הרע, ואף שהוא מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצוותיו. מכל מקום קשה הדבר מה שמתעכב ממנו הברכות הכתובות בתורת משה.

עובדא מהגאון רבי אהרן קוטלר

אך הענין בזה שיש בחינה ברוחניות - ומציאות בגשמיות, שאדם זכה בזכיה אלא שאינו יכול להשתמש בו עד שגיע הזמן המיועד לו, וכדי להבינו ביתר שאת, אסמיך העובדא שהיה אצל **הגאון רבי אהרן קוטלר**, וזוהו נקיש לכל העניינים. הגר"א קוטלר היה חתן הגרא"ז מלצר בעל האבן האזול, דרכו של הגאון רבי איסר זלמן היה להתפלל בבתי ראנה שהתמפללים בו נמנו על עדת חסידי צאנז, (סיבת ביאתו להתם היה מפני שהיה רצונו לומר הללויה אודה ד' במנחה בשבת, על כן התחיל ללכת תפילת מנחה בשב"ק לשם, ומתוך ההכרות באנשי מעלה שהתפללו שם, בא להתפלל במשך השבוע. חיבה יתירה נודעת לו להאי בני כנישתא בכלל, ולכינוס החסידים אחר תפילת שחרית בפרט, עד שמוספר כי פעם אחת אסף גבאי הבית הכנסת צדקה לצורך הלחיים, ונענה רבי איסר זלמן ואמר לו אילו היה כסף אצלי הייתי נותן לך הכל, אחר כמה ימים שאלה אשתו אם הביא את המשכורת, ונזכר שזה כמה ימים מסתובב עם סכום הכסף אלא שנשכח ממנו, ובעת שאסף הגבאי לצורך הלחיים היה אצלו כל הסכום, כיון שכן שפט בנפשו כי אין הכסף שייך לו, שהרי הבטיחו לגבאי, ומשך לוה סכום כסף כדי מחייתו מתוך המשכורת, ונתן הכל לגבאי.

פעם אחת בא הגר"א קוטלר לחותנו, והפציר בו הגרא"ז מלצר לחתנו שיבא עמו לתפילה בבתי ראנה, אך הגר"א קוטלר העדיף להתפלל בבית המדרש של יוצאי ליטא, הגרא"ז מלצר הפציר בו ואמר לו כי אחר תפילת שחרית מתאספים כולם לשבת אחים גם יחד, וגדולה לגימה שאפשר לקנות מסיפורים ועובדות הנאמרים שם, אך הגר"א קוטלר טען בפניו כי מה לו ולסיפורי מעשיות החסידים, לא כן היה דעת הגרא"ז מלצר שחיבב ביתה שאת העובדות והנהגות שמתבררין בבי מדרשא, ואמר לו שעוד ישתמש ויהנה טובא בסיפורי

אם בחקתי תלכו ונתתי גשמיכם בעתם (כו ד. בספה"ק **נועם מגדים** (בפרשתן) הקשה למה פרשה זו סתומה מבלי פורש כי פי ד' דבר זאת, כמו בכל התורה והפרשיות שנאמר בהם וידבר ד' אל משה וגו', עוד יש להקשות מה שאמרה תורה ונתתי לשון עבר, והיה לו לומר שאם יקיימו את המצוות ואתן גשמיכם וגו' לשון עתיד.

ביאור מה שפירשה התורה את הטובות למקיימי התורה

והנה ענין כתיבת הבטחות ושכר למקיימי התורה שנכתבו בפרשתן ביאר **הגאון רבי יהונתן אייבשיץ** בספרו **תפארת יהונתן** (בפרשתן) בהקדם מה שיש לתת לב מפני מה לא נאמרה בתורה את השכר לעתיד לבא ביום שכולו טוב, ואדרכה נאמר בו (ישעיה סד א) **עין לא ראתה אלוקים זולתך יעשה למחכים לו**, וביאר הטעם שאינו מן הראוי לכתוב שכר דבר המצוות בעולם הבא, כי אין זה מן הנכון לעשות כל המצוות על מנת לקבל פרס, ורק מפני השכר נעבוד את בוראנו עד בואנו שמה לעתיד, אלא הוי כעבדים המשמשים את הרב שלא על מנת לקבל פרס, ועל פי זה ביאר כי מה שנאמרה בתורה יעודי עולם הזה שיבואו לשומרי מצוותיו, אינו אלא לסימן בעלמא להכיר אם יש צדיקים אם לאו, שאם רואה שיש שפע בעולם יידע שהוא עבור מקיימי התורה"ק שמקיימים את העולם.

ועל פי זה תירץ הרה"ק מבלאזוב זיע"א, ב' הקושיות הנ"ל דכיון שלא נאמרה ענין נתינת הטובות אלא לשם סימן בעלמא, לא שייך לומר כאן וידבר ד' כבשאר ציונים, שהרי אין כאן ציווי אלא גילוי מילתא וסימן בעלמא שידעו אם יש צדיקים, עוד תירץ בזה את הקושיא הב' מה שאמרה התורה"ק בלשון עבר, לפי שהסימן שניכר אם הם בבחינת בחוקתי תכלו, הוא רק אחר שונתתי גשמיכם בעתו לשון עבר, אזי יודע שאכן יש צדיקים בתוך העיר.

קשה לאדם כאשר אינו רואה את ישועתו

ונראה ביתר שאת הביאור במה שנאמר ונתתי לשון עבר, דהנה האדם כאשר מוסר נפשו עבור קיום התורה והמצוות, רוצה לדעת כי שכרו הוא כבר מכלל דבר הבא לעולם, ויגיע כפיך, כאשר מגיע לכי תאכל אזי אשריך טובב לך, וכאן אמרה תורה אם בחוקתי תלכו ונתתי

זכות השבת לשמור את האדם מכל רע

איכא בין רבים ליחיד, דאף שעל רבים יש שמיר מיוחדת, מכל מקום ביחיד יכול להזיק יותר, והובא דבריו במגן אברהם (סי' רסו סק"א). ובדרישה (שם סק"א) תירץ ב' אנפי; א. דשמירה יתירה איכא בתוך העיר, ומה דחששו מפני המזיקין הוא כשיצא מן העיר. ב. מה שאמרו דיש שמירה יתירה הוא דוקא לגבי הענין שא"צ להתפלל עבור השמירה, אך לישמר מן המזיק יש חובה על האנשים. ובפרישה (שם סק"א) תירץ כי אין השבת שומר אלא כשמשמרים אותו כראוי, וידוע שאין משמרים אותו כראוי, דאלמלא שמרו ישראל שני שבתות כראוי מיד נגאלין, אלא שאין לנו להתפלל ולומר ושמור צאתנו, כיון דתלוי בנו לשמור השבת, ואז נהיה נשמרים בלי תפילה, ויהי רצון שנזכה להיות משומרי השבת ונחיה ונראה בהבטחת הקב"ה כימיד נגאלין השתא בעגלא ובזמן קריב ממש.

שבת) בענין אמירת הפסוק ד' ישמור וגו', בעת נישוק המזוזה, או יאמר זכור את יום השבת.

אכן קושיא זו נמצא בזה"ק (ח"ב ויקהל דף רה.) דכל יומי דשבתא אית לון רוחא אחרא דשרא על עלמא ובהאי ליליא אית לון רוחא אחרא קדישא עלמא דנחתא לבני קדישין וכו', כיון דהאי רוחא שרא על עלמא כל רוחין בישין וכל מקטרגין בישין אסתלקו מעלמא, ולא בעינן לצללא על נטורא בגין דישאל אינון נטירין בההוא רוחא וסכת שלום פריסת גרפאה עליהו ואינון נטירין מכלא, ואי תימא הא תנינן, דלא יפוק בר נש יחידי לא בליליא רביעאה דשבתא ולא בליליא דשבתא ובעי בר נש לאסתמרא, והא אמרין דבליליא דשבתא נטירין בני נשא מכל מקטרגין דעלמא ולא בעינן לצללא על נטורא, (תרגום: בכל ימות השבוע יש רוח אחרת השורה על העולם, ובליל שבת קודש שורה רוח אחרת קדושה ונעלה שיווד על

ונתתי גשמיכם בעתם (כו ג-ד). פירש רש"י ו"ל בשעה שאין דרך בני אדם לצאת, כגון בלילי רביעיות ובלילי שבתות, עכ"ל. מקור דברי רש"י שאין דרכם של האנשים לצאת בלילי רביעיות ובלילי שבתות, הוא בגמרא (פסחים דף קיב:) תניא לא יצא יחידי בלילה לא בלילי רביעיות ולא בלילי שבתות, מפני שאגרת בת מחלת (שם שידה), היא ושמונה עשרה רבוא של מלאכי חבלה יוצאין, וכל אחד ואחד יש לו רשות לחבל בפני עצמו, (ומפרשת הגמרא) מעיקרא הוה שכיחי כולי יומא, (עד ש)זמנא חדא פגעה (השידה) ברבי חנינא בן דוסא, אמרה ליה אי לאו דמכרוז עלך ברקיע הזהורו בחנינא ובתורתו סכנתך (הייתי מויקך), אמר לה אי חשיבנא ברקיע (שהכריזו עלי כך) גוזר אני עליך שלא תעבורי ביישוב לעולם, אמרה ליה במטותא מינך שבק לי רווחא פורתא (השאר לי זמן מועט שבו אוכל לעבור ביישוב), שבק לה לילי שבתות וילילי רביעיות, ע"כ.

משמע שיש שליטה של המזיקין בשב"ק

הנה מפורש בדברי הגמרא כי בלילי שבתות מצויין המזיקין. וכן מצינו נמי בענין הטעם שתקנו לומר בליל שב"ק ברכת מעין שבע, דאיתא בגמרא (שבת דף כד:) רבנן הוא דתקוני משום סכנה, (פירש רש"י ו"ל משום סכנה; מויקין, שלא היו בתי כנסיות שלהן ביישוב, וכל שאר לילי החול היו עטוקין במלאכתן, ובגמרא מלאכתן מתפללין ערבית בביתן, ולא היו באין בבית הכנסת, אבל לילי שבת באין בבית הכנסת, וחשו שיש שאין ממהרין לבא ושוהין לאחר תפלה, לכך האריכו תפלת הצבור), וכן נפסק טעם זה להלכה, כמ"ש הטור (סי' רסח) וכתב אבי העזרי שאין ליחיד לומר אותה שלא נתקנה אלא משום סכנת מויקין, והובא בשלחן ערוך (שם ס"ח) ואומר ש"צ ברכה אחת מעין שבע, ואין היחיד אומר אותה, הרי שנקטו הטור והשו"ע ששייך מויקין בשב"ק והיינו טעמא דתיקנו רבנן ברכת מעין שבע.

סתירה שמצינו שבשב"ק אין שליטה למזיקים

אך במקום אחר מצינו שנקטו הפוסקים להלכה שאין מויקים בשבת, בענין חתימת ברכת השכיבנו, וכמו שכתב הטור (סי' רסח) אין חותמין שומר עמו ישראל לעד כדאיתא במדרש שבשבת אין צריכין שמירה שהשבת שומה, וחזר ושנה דבריו לתת טעם למה שאומרים פסוקים דושמרו, וכן כתב (שם) ונוהגין לומר פסוק ושמרו בני ישראל וגו' לומר שאם ישמרו שבת אין צריכין שמירה, הרי שאין צריך שמירה. וכן דנו על פי זה בפוסקים אם לומר קריאת שמע שעל המטה כדרכו בחול, עיין בטור (סי' רפ) ובב"ח (שם א), עוד מצינו שדן באליה רבה (סי' רסו סק"ח) בשם השל"ה (קיצור השל"ה הנהגת

בנים הקדושים וכו', וכיון שהרוח הקדושה שורה בעולם, אזי כל הרוחות רעות והמקרים הרעים מסתלקים מן העולם, ואין צריך לבקש על שמירת בני ישראל, מכיון שבני ישראל שמורים בכח הרוח הקדושה, וסוכת שלום פרוס עליהם והם שמורים מן הכל, ואם תקשה הרי שנינו שלא יצא אדם ביחידות לא בליל רביעי ולא בליל שבת ועל האדם לזהר, ולעיל נאמר כי בליל שבת שמורים כל האנשים מן המקטרגים ואין צורך להתפלל עליהם.)

יישוב הסתירה בכמה אנפי

התירוץ בזה איתא בזה"ק (שם) דחילוק

מעמד הכנסת ספר תורה

לדומם כדומד וגדוד בטריותו המפסידה בפרהסיא
פתי פתחיה ביה שמי אבות

ובאו כולם בברית יחד

הזמנה של מצוה

הננו מתכבדים בזה להזמין את קהל ידידינו ואנשי, מתפללי בית מדרשינו ותושבי קרייתנו המעטירה, תלמידי ובוגרי ישיבתנו הק'.

לבוש ולשהשתף בשמחת הכנסת ספר תורה

שנכתב ע"י אחד מאנשי שלומינו וחקירם ידידינו הנכבד והנעלה לשמו ולזכרו הטוהר של הרב הקדוש רבי אברהם מקאליסק זצ"ל

שתתקיים א"ה בערב הג מתן תורתנו הק' ביום חמישי פרשת נשא ה' לחודש סיון תשפ"ג

תהלוכת הס"ת תצא א"ה בליווי תזמורת מחדרו של **מרן רבינו שליט"א** בקרייתנו המעטירה לעבר היכל בית מדרשינו **בשעה 6:00 אחה"צ בדיוק** (שעה לפני זמן הדח"ג)

שישו ושמחו בשמחת התורה כי היא לנו עוז ואורה

לקבלת העלון באימייל: KOLHACHUTZER@GMAIL.COM
להארות והערות: נא להשאיר הודעה במספר המערכת:
079-520-5294